USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně: **B. Z.**, zast. Mgr. Bc. Adamem Ptašnikem, Ph.D., advokátem, se sídlem Nádražní 308/3, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 4. 2016, č. j. X vedené u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích pod sp. zn. 52 Ad 13/2016, o námitce podjatosti vznesené žalobkyní proti soudci Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích JUDr. Janu Dvořákovi,

takto:

Soudce Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích JUDr. Jan Dvořák **není** vyloučen z projednávání a rozhodování věci vedené u téhož soudu pod sp. zn. 52 Ad 13/2016.

Odůvodnění:

[1] Žalobou ze dne 13. 6. 2016 se žalobkyně domáhá, aby Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích zrušil rozhodnutí žalované ze dne 4. 4. 2016, č. j. X, a ze dne 9. 2. 2016, č. j. X, která se týkala úpravy výše jejího invalidního důchodu. Krajský soud přípisem ze dne 26. 7. 2017, č. j. 52 Ad 13/2016 - 37, vyrozuměl žalobkyni o složení senátu, který projedná a rozhodne její věc. Současně ji poučil podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), že může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce ve lhůtě jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděla, nebo při jednání, na kterém se o podjatosti dozvěděla. Tento přípis byl doručen zástupci žalobkyně dne 2. 8. 2017.

[2] Přípisem datovaným i doručeným krajskému soudu dne 9. 8. 2017 žalobkyně vznesla námitku podjatosti předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka, a to pro poměr k ní a k projednávané věci. Vysvětlila, že JUDr. Dvořák již projednával její dříve podané žaloby, a to v řízeních vedených pod sp. zn. 52 Ad 7/2012, sp. zn. 52 Ad 15/2013 a sp. zn. 52 Ad 7/2015. Z odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 25. 5. 2016, sp. zn. 52 Ad 7/2015, jakož i z vyjádření a přístupu JUDr. Dvořáka je podle žalobkyně zřejmé, že má na její žaloby již předem utvořený právní názor, a nepostupuje tak nezaujatě s řádnou pečlivostí.

[3] Předseda senátu, JUDr. Jan Dvořák v přípisu na č. l. 47 soudního spisu k námitce sdělil, že se necítí být podjatý a není mu ani známa žádná okolnost, která by pochybnosti o nepodjatosti zakládala.

[4] Při posouzení důvodnosti námitky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z § 8 odst. 1 s. ř. s., podle kterého jsou soudci „[...] *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“. Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. „*účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*“

[5] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Proto postup, jímž je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako mimořádné opatření uplatňující se jen z opravdu závažných důvodů, které soudci reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

[6] Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na výsledku projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, vztahem srdečně přátelským (či naopak vzájemně nepřátelským), může jít také o vztah ekonomické závislosti. V nastalém případě přitom žalobkyně žádný podobný vztah nenamítá.

[7] Jde-li o důvody uvedené v druhé větě § 8 odst. 1 s. ř. s (tj. vyloučení soudce z důvodu jeho podílu na předchozím soudním řízení), pak smysl a účel tohoto ustanovení spočívá ve vyjádření principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy a tím i práva každého na spravedlivý proces. S ohledem na specifika správního soudnictví je nutno pojem „předchozí soudní řízení“ interpretovat tak, že tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce. O takový případ však evidentně nejde, neboť věc je ve fázi řízení před krajským soudem coby soudem prvního stupně. Žalobkyně také nenamítá, že by se jmenovaný soudce jakkoliv podílel na vydání rozhodnutí před správním orgánem.

[8] Z odůvodnění námitky podjatosti lze usuzovat, že ji žalobkyně podala především z důvodu předchozí rozhodovací činnosti krajského soudu. Zde je třeba znovu poukázat na § 8 odst. 1 s. ř. s., kde je výslovně uvedeno, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v jeho postupu v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Žalobkyně dovodila pochybnosti o nepodjatosti JUDr. Dvořáka z odůvodnění rozsudku, který vynesl jako samosoudce krajského soudu v její jiné věci vedené pod sp. zn. 52 Ad 7/2015. Z jeho tvrzení, že žalobkyně poukazuje na stále stejnou právní otázku jako v předcházejících žalobách, však podle Nejvyššího správního soudu nelze dovodit, že by mohl mít JUDr. Dvořák zaujatý, či naopak laxní přístup vůči dalším podáním žalobkyně. Soudy jsou povinny, s přihlédnutím k individuálním okolnostem jednotlivých případů, rozhodovat předvídatelným způsobem, tedy ve stejných věcech stejně, respektive v obdobných věcech obdobně. Tato povinnost orgánů veřejné moci vyplývá ze zásady právní jistoty, respektive z principu právního státu zakotveného v čl. 1 odst. 1 Ústavy. Pokud tedy krajský soud, respektive JUDr. Dvořák, dospěl k závěru, že určité případy spojuje stejná či obdobná právní otázka, a proto se na ně rozhodl aplikovat stejné či obdobné právní závěry, nejednal způsobem, který by zavdával pochybnosti o jeho nepodjatosti. Nejvyšší správní soud rovněž neshledal, že by důvody k pochybnostem o nepodjatosti zakládal další postup JUDr. Dvořáka v žalobním řízení. Krajský soud usnesením o přerušení řízení ze dne 13. 7. 2016, č. j. 52 Ad 13/2016 - 14, naznačil, že shledal souvislost mezi posuzovanou věcí a věcí vedenou pod sp. zn. 52 Ad 7/2015, to je však přirozený důsledek přerušení řízení podle § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s. Tento důsledek je nadto veskrze pozitivní, a to pro obě strany žalobního řízení, neboť jim umožňuje přizpůsobit procesní strategii takto deklarovanému náhledu soudu. Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší, aby v řízení o námitce podjatosti předjímal či posuzoval meritorní rozhodnutí krajského soudu, respektive, aby posuzoval, které právní otázky byly nebo jsou v žalobních řízeních rozhodné a zda jsou totožné s právními otázkami, ke kterým se již krajský soud v minulosti vyjádřil. Pokud se žalobkyně domnívá, že krajský soud postupoval věcně nesprávně, je oprávněna domáhat se nápravy prostřednictvím opravných prostředků (jsou-li přípustné), nikoliv prostřednictvím námitky podjatosti.

[9] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl o námitce podjatosti tak, že soudce Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích JUDr. Jan Dvořák není vyloučen z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 52 Ad 13/2016.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2017

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu